

"ישיבישע בלאט" "לאמדעס" ב"דף היומי" בשו"ת ומ"מ

דף לט.

1. חבר שמת אשתו ובניו וב"ב הרי הן בחזקתן עד שיחשדו, והנה הרמב"ם לגבי מעשר פ"י ה"ב לא כתב דין זה רק בסתמא כל ת"ח לעולם נאמן וב"ב וכו' כמוהו, ורק בהלכות מו"מ מלגבי טהרות י' ה' הביאמדין זה כצורתו בגמרא חבר שמת וכו'?

אין לו ועתיד להיגדל, או שיש לו ומשירם שעולה מן הים כשרים, כתבו התוס' דדרשו לשון אין לו-עין עליו, ורש"י בחומש וקרא יא' יב' כתב דהרבי מלשון במים, ומשמע שסגי שהיו לו במים ונשרו משעלה, ולכן בעי' ב' דרשות, אחד לזה ואחד לעתיד להגדל, חת"ס.

מחליא ליה שמנוניתא היינו שמחמת חריפות החילתית מעוררת טעם השמנונית, וקשה מדברי ר"י בחולין ה: דבשמנונית בעין אינה נהיית נטל"פ בשהייה מעליע ולמה כאן צריך להגיע לחריפות החילתית, ועי' מה שתיירץ בריטב"א בשם רבינו יונה ובשם הרא"ה.

אשת עם הארץ וכו' צריכין לקבל עליהן דברי חבירות, והא דלעיל שאשת חבר כחבר ומשמע דא"צ לקבל, היינו שהיתה אשתו כשנעשה לחבר, רש"י בכורות ל:, אמנם הר"ף והרא"ש השמיטו ברייתא זו מהלכה ואולי משום דסוברים דפליג אלעיל, ועי' עבודת עבודה.

והיתה קושרת לו תפילין על ידו, ועי' הגהות מיימוניות ציצית פ"א ט' שהקשה משיטת ר"ת דאשה שאינה בקשירה אינה יכולה לתקן ציצית ותפילין, ותי' דהכא רק היתה מסייעתו או שנחלק בין לתקן את התפילין לבין להניחם, ובצפנת פענח תפילין ד' ד' כתב דיש לחלק בזה בין תפילין של יד דכתיב וקשרתם וגו' וזה מגוף המצוה, לבין תש"ר דכתיב והיו לטוטפת בין עינך, ומעשה ההנחה הוא רק הכשר למצוה, ועי' רש"ש כאן.

חב"ת אסור בחותם אחד, חמפ"ג מותר, ובבאור החילוק ביניהם, עי' רש"י ובתוס' הביאו שזה גופו אסור וזה רק תערובתו, ועי' מהרש"א ותורת חיים, וברשב"א תוה"ב ד' ב' מחלק שזה דרבנן וזה דאורייתא, ועי' ש"ך קיח' א' למה גבינה ל"ח דאורייתא, ובס"ק ח' תירץ למה חלב לא הוי דאורייתא כי חוששין רק לקצת חלב טמא שיערב דאלי"כ הוי ניכר, ועי"ש רעק"א ובפת"ש מה שהביא מהנודב"י.

ע"ב

1. או כי הדדי כיון דאיכא חותם אחד לא טרח ומזיף, ומשמע דבלא חותם גם כשאין לו רווח מזיף, וקשה אתוס' דלעיל יב. ד"ה דשדי דכתבו שאינו מזיף כלל בלא רווח?

2. אי דליכא בעדרו דבר טמא פשיטא, ויל"ע מה פשיטא שיושב מהני, או שא"צ אפילו יושב?

אסורים בחותם אחד, ועי' ש"ך יו"ד קיח' א' שמחלק בין שלח ביד גוי, לבין הנמצא ביד גוי שמקילין ברוב טבחי ישראל, דכאן שוהה תחת ידו ואחריותו ועי"ש עוד.

תכלת, עי' מג"א כ' סק"א שדן מה הדין בחוטי הלבן, ותלה זאת בטעם האיסור אי משום שדמיו יקרים כרש"י או שזה איסור מה"ת כרשב"א, ועי' פרי תאר קיח' א' שדן לדבריו מה יהיה הדין

באיסור דרבנן ברווח גדול.

אין לקחין וכו' בסוריא, ודעת הרמב"ם מאכ"א יא' כה' דכ"ש שאר ארצות, והראב"ד שם בהשגות וכן רוב הראשונים פליגי, דרק בסוריא נאמר אבל בכל מקום כל ישראל בחזקת כשרים עד שיחשדוהו.

בריטב"א ביאר יסוד גדול בענייני הכשרות, דעד אחד נאמן באיסורין היינו כשמעיד על המאכל אבל לתת חזקת נאמנות לחשוד בעי' ב' עדים, (ומ"מ כתב סמיכה לשוחט מועיל כי רוב מצויין אצל שחיטה וכו', אבל יו"ד ד), ועי' ערוה"ש קיט' יא' מהו מוחזק בכשרות שא"צ עדים להכשירו.

תוד"ה תנינא, עי' רש"ש וחשק שלמה, היאך נתבאר דין זה במשנה דהלא כתיב רואהו ממש.

איזו היא טרית וכו', ומה שאין חוששין שנמלח עם דג טמא דהוי זיעה בעלמא חולין צט: ואינו אסור רק מדרבנן, ועוד שמליחתן שונה, רמב"ן, ובהיתר ציר ע"י כילבית לבד עי' ר"ן דכל איסורו מדבריהם.

ראש ושדרה ניכר לרש"י הינו להכיר בין טמא לטהור, ולרמב"ם מאכ"א ג' כג' רק להכיר מינו של דג, וכל"כ הרמב"ן בשם הראב"ד, ועי' תורת חיים וברמב"ן לעיל בע"א.

בס"ד

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכדו'

1. ביאר בחזון יחזקאל דמאי ב' יב' דיש חילוק בין חשד עם הארץ במעשרות לחשדו בטהרות, שהחשד במעשרות שהיו חסים על פירותיהן, וממילא יש לחוש שמשמת הבעל בני ביתו נמי יחוסו, אבל טהרות הלא מבואר שם ברמב"ם דהחשד בעמי ארצות דאינם בקיאים, אבל חברים בני ביתם גם אחרי מותם נשאר בקיאים.

ע"ב

1. הפרי תאר שם בריש קיח' מתרץ דכי הדדי היינו שאין לו רווח כספי אבל יש לו איזו ניחותא בזה ולכן בחותם אחד לא מזיף, ועי"ש שהביא ראיות לזה, וכל"כ הפרי"ח שם ס"ק ל"ו.

2. כן מסתפק בשערי דורא פב', ובמרדכי כתב דבעי' ישיבה בכל אופן, והטעם לזה ביאר הפרי"ח דחיישין שמא שם חלב טמא בכלי, אמנם בשערי דורא כתב דלא פלוג חכמים בגזרותיהם.

לע"נ רבי חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדשו נפתח קו טלפון בו ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום-0795255901 השאלות ינתנו מידי בוקר, התשובות - בשעות הערב, בקובץ יהיה ניתן להשאיר תשובות.